

NAŠA PASTORALA

- 83 Msgr. Alojz Uran: *“In beseda je meso postala ...”*
- 85 Sodelavci PS: *Vabilo k praznovanju leta družine*
- 86 Jurij Zadnik: *Duhovniško gibanje Corpus Christi*
- 88 Marina Rugelj: *OŠ Alojzija Šuštarja odpira vrata*
- 90 Peter Kvaternik: *Slovenski pastoralni dan 2008*
- 92 Reščič Helena: *Vključevanje razvezanih v Cerkev*
- 94 Brigita Perše: *O starših novokrščencev*
- 96 Marko Kovačič: *Neustrezno očetovstvo*
- 98 Marija Maučec-Suša: *Pobude Pastoralnega tečaja 2007*
- 100 Tadej Stegu: *Katehumenat odraslih in katehetski pravilnik*
- 102 Vinko Paljk: *21. evropsko srečanje o katehumenatu*
- 103 Lojze Bratina: *Obnova kateheze v Franciji*
- 104 Anka Kogeljnik: *Redna srečanja katehistov*
- 105 Brigita Perše: *Deveta plenarna seja ŠPS*
- 107 Erika Zabret, Marija Maučec-Suša: *Poročilo seje Škofijskega urada za družino*
- 108 Mojca Bertoncel: *Tretji laiški dan*
- 109 Aleš: *Duhovne vaje za samske*
- 110 M. V., V. J., in L. R.: *Utrinki z duhovnih vaj za razvezane*
- 111 Marija Maučec-Suša: *Družina slavi Boga – Mali družinski obrednik*
- 112 Marija Maučec-Suša: *Priporočljiva literatura v letu družine*

NAŠA PASTORALA je škofijska priloga *Sporočil slovenskih škofij*.
Izdaja Pastoralna služba pri Nadškofijskem ordinariatu v Ljubljani,
Ciril-Metodov trg 4, 1000 Ljubljana. Lektorirala Barbara Baloh.
Prelom Robert Rozman. Odgovarja dr. Peter Kvaternik.

✍ msgr. Alojz Uran

“In Beseda je meso postala ...”

V zadnjih mesecih letošnjega leta smo priče pomenljivemu sovpadanju pastoralnih poudarkov: roko si namreč podajata leto Svetega pisma, ki ga obhajamo vse leto 2007, ter leto družine, s katerim želimo zaznamovati pastoralno leto 2007/08. Kot da se Božja beseda, beseda življenja, želi preliti v toplo zavetje domov naših družin, ki so zibelke življenja, in jih okrepiti za veselo krščansko pričevanje, spodbuditi k skupni molitvi, utrditi v dejavni želji po razumevanju in ljubezni. “Božja beseda ni vklenjena,” (2 Tim 2,9) piše sv. Pavel in tudi mi skupaj z njim poudarimo, da ta Beseda ne želi ostati zaprta in nedostopna v knjigi na polici, temveč mora vstopati v nas in v naše družine. Krščanstvo nekateri označujejo za vero Svetega pisma, vero Knjige, toda to ne drži popolnoma. Verniki smo bolj kot pripadniki zapisane besede verniki žive Božje besede, po kateri Bog sam preoblikuje naša srca in jih usmerja k sebi. Kako lepo je in hkrati povsem nenadomestljivo, če starši svojim otrokom znajo posredovati **živo izkušnjo** svetopisemske vere!

Pastoralni delavci se zavedamo, da v tem letu nismo prvič “odkrili” Svetega pisma kot temelja naših prizadevanj na župnijah, pri katehezi in v različnih skupinah. Vemo pa, da tudi naše delo potrebuje spodbudo. Zato vas vse vabim, da Sveto pismo odkrivamo na novo. Najprej kot vsakodnevni vir, pri katerem krepimo lastno duhovnost, nato pa kot najboljše sredstvo za oznanjevanje Božjega delovanja v slehernem zgodovinskem trenutku. Vze-

ti **Sveto pismo** zares pomeni vzeti resno lastno misijonsko poslanstvo v okolju, v katerem živimo. O tem je pogosto govoril papež Janez Pavel II., ki je opozoril, da je Cerkev povsod – tudi pri nas in v Evropi – misijonska. Poslanstvo oznanjevanja z besedo in dejanji tako zelo sodi k njeni naravi, da si nikjer, tudi v deželah z utrjeno krščansko tradicijo, ne more dovoliti, da ne bi bila misijonska. Pastoralni delavec je torej misijonar. Ta duh je toliko bolj lasten duhovniku, ki verne zna usmerjati in spodbujati k pričevanjskemu krščanstvu. Najučinkovitejši misijonarji, vsaj v odno-

“... in se naselila med nami.” (Jn 1,14)

den družine bomo letos obhajali drugače kot običajno, saj bi zaradi zgodnje velike noči sovpadel z velikim tednom. Teden družine bo potekal na začetku cerkvenega leta, in sicer med **17. in 23. decembrom**. Ne pozabimo, da so ljudje prav v teh dneh bolj odprti za vrednote družinske

su do svojih otrok, pa so starši, ki so najpomembnejši člen v predajanju vere novim rodovom, če seveda svoje krščanstvo jemljejo resno. Pri tem jim moramo duhovniki praktično pomagati, npr. tako, da pri župnijski sv. maši prehod leta Svetega pisma v leto družine simbolično ponazorimo **z izročitvijo Svetega pisma** v roke družin. Ob obisku družine lahko **podarimo** *Kratki družinski obrednik*, ki je izšel pred kratkim. Ustanovimo ali **poživimo** zakonske skupine. Pri nedeljskih homilijah nakažimo, kako naj se prebrana Božja beseda uresničuje v družinskem življenju. Na sestankih za starše veroučencev spomnimo na to, da so starši prvi otrokovi kateheti. Posebne pastoralne skupine so zakonci brez otrok, starejši pari z odraslimi otroki in ovdoveli. Ne pozabimo, da so enakovredni in dragoceni člani naših skupnosti, ki pogosto namenjajo veliko časa kakšni izmed župnijskih dejavnosti.

Povsem konkreten pastoralni izziv predstavljata že letošnji advent in božič. **Te-**

povezanosti ter da si želijo topline in miru. Z lepo pripravo na božič in z doživetim praznovanjem ljudem približajmo Cerkev kot nosilko temeljnih in zdravih vrednot.

Za konec želim vsem vam, spoštovani duhovniki, redovniki in redovnice, kateheti, katehistinje in drugi pastoralni sodelavci, voščiti veselja in blagoslova polne božične praznike. Z mislijo na srečevanje leta Svetega pisma in leta družine, s katerim sem pričel, mi pred oči povsem spontano prihaja stavek iz Janezovega Prologa, ki ga znova in znova ponavljamo pri molitvi *Angelovega češčenja* in poslušamo v bogoslužju božične dnevne maše: “*In Beseda je postala meso in se naselila med nami*” (Jn 1,14). Da, prav v **družini** je večna Beseda postala človek in v svojem telesu celotno stvarstvo vrnila v Božje naročje. Molimo za naše družine in naredimo vse, kar moremo, da bi v svoji sredi znova in znova odkrivali Božjo besedo kot izvir življenja, miru in veselja. ■

Vabilo k praznovanju leta družine

Med božično-novoletnimi prazniki je Ljubljana, posebej njeno središče, čarobno lepa. V to lepoto se vključuje venec prav tako razsvetljenih mestnih cerkva, ki vabijo v notranjost svetišča in obiskovalce spominjajo na rojstvo Jezusa Kristusa. On je prava Luč, ki razsvetljuje temo v naših medsebojnih odnosih.

“... in na zemlji mir ljudem ...” (Lk 2,14)

Novorojeni Jezus Kristus nas bo zbral v nedeljo, **30. decembra 2007, ob 15.30** v ljubljanski stolni cerkvi sv. Nikolaja na praznovanju leta družine. Po uvodnem programu bo **ob 16.00** slovesna sv. maša, ki jo bo daroval ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran. Ali lahko praznik sv. družine kaj pove tudi današnji družini? Vabljeni na osrednjo škofijsko slovesnost praznovanja leta družine! ■

Vabi Škofijski urad za družino

Božično voščilo

*Tiho povej naprej;
povej vsem, ki se bojijo,
tiho jim povej:
“Ne bojte se,
naj vas ne bo več strah!
Bog je tu.
Bog prihaja v naš svet,
preprost, ubog, človeški.
Iščite ga,
podajte se na pot!
Ne iščite ga nad zvezdami,
ne v palačah, ne v izložbah.
Iščite ga tam,
kjer ste sami ubogi,
kjer ste žalostni in vas je strah.
Tam je skrit On,
tam ga boste našli,
kot majhen žarek v temni goščavi,
kot roko, ki te tolaži,
kot glas, ki tiho pravi:
‘Ne bojte se!’
Veselite se, Odrešenik se je rodil!”*

Želimo vam blagoslovljene in miru polne božične praznike, Gospod pa naj blagoslavlja vse vaše poti v letu 2008!

Sodelavci Pastoralne službe

✍ Jurij Zadnik

Duhovniško gibanje *Corpus Christi*

Na Ježici v Ljubljani je bil od 12. do 14. oktobra 2007 na obisku Andreas Gschwind, duhovnik, ki je v Švici koordinator duhovniškega gibanja *Corpus Christi*. Na srečanju je duhovnikom in sestram misijonarkam ljubezni predstavil nastanek in zgodovino gibanja ter njegov pomen za naš čas in prostor. Gost se je srečal tudi z nadškofom msgr. Alojzom Uranom.

Začetki gibanja

Pobudnica in ustanoviteljica gibanja je bila mati Terezija, ki je svoje poslanstvo živela iz moči sv. evharistije. Vedela je, da evharistije ni brez duhovnikov. Dobro pa je poznala tudi življenje duhovnikov, zato jim je ves čas svojega poslanstva želela pomagati, da bi globlje živeli iz skrivnosti evharistije. Od tu izvira njena posebna skrb in ljubezen do duhovnikov.

Pred 25-imi leti je duhovnike, ki jim je bila blizu njena karizma, prvič povabila k duhovnemu združenju. Iz te pobude je po duhovniku Josephu Langfordu nastala **redovna moška veja misijonarjev ljubezni**. Gibanje, namenjeno širšemu krogu duhovnikov, se potem ni razvijalo.

Mati Terezija pa je še naprej v srcu nosila skrb za vse duhovnike, ki sredi sveta na najrazličnejše načine živijo svoj poklic. Vedela je, da duhovnik lahko ostane zvest Kristusu in Cerkvi samo, če v sebi nenehno obnavlja dar in milost duhovniškega posvečenja. V zadnjem letu svojega življenja je po močnem notranjem navdihu v New Yorku obiskala duhovnika Pascua-

la Cervera. Njegov duhovniški poklic izvira prav iz povezanosti z osebo in delom matere Terezije. Skupaj sta na novo oblikovala temelje za duhovniško gibanje *Corpus Christi* in ga 27. julija 1997 v Rimu predstavila **papežu** Janezu Pavlu II. Papež je predlog takoj sprejel in svoje navdušenje potrdil z besedami, da sam postaja **prvi član** tega gibanja.

Corpus Christi danes

Zadnje leto zemeljskega življenja je mati Terezija začutila močno željo, da bi se duhovniško gibanje *Corpus Christi* čim bolj razširilo med duhovniki. Svoje notranje hrepenenje je pospremila z bese-

Pred 10-imi leti nastane današnji *Corpus Christi*.

dami: "Ta želja prihaja neposredno iz Jezusovega srca".

Gibanje *Corpus Christi* je najprej namenjeno **škofijskim duhovnikom**, ne glede na to, kakšno službo kdo opravlja. Cilj gibanja je živeti evangelij še bolj polno in v zvestobi obljubam, danim ob posvečenju. Karizma gibanja je poudarjen **duh uboštva** in preprostosti. Takšno je gibanje tudi na ravni strukture in organizacije. Na pokrajinski ali narodni ravni ima svojega koordinatorja, ki obvešča o duhovnih spodbudah in vabi na občasna srečanja. Prvi odgovorni za gibanje je od ustanovitve naprej duhovnik Pascual Cervera, ki živi v Madridu. Vsako leto so na voljo tudi duhovne vaje za duhovnike iz različnih narodov (s prevajanjem nagovorov). Letos so bile začetka avgusta v Arsu, prihodnje leto bodo novembra Assisiju.

Duhovnik v *Corpus Christi* skuša ob močni molitveni podpori v vsakdanjem okolju živeti karizmo, ki je navdihovala bl. Terezijo iz Kalkute.

Poudarek je na vsakodnevem češčenju Svetega Rešnjega Telesa. Jezusove besede s križa: "Žejen sem", žejen tvoje ljubezni in ljubezni duš, so še posebej namenjene duhovnikom. S posvečenjem smo prejeli posebne milosti, da tešimo Jezusovo žejo. Sodobne oblike uboštva, ki jih srečujemo na vsakem kraku, so stalni izziv za tešenje Jezusove žeje. Osredotočeni na evharistijo, ki je izvir in višek našega duhovnega življenja, pa zlasti pri češčenju Najsvetejšega spoznavamo, da tudi nas žeja po Kristusovi ljubezni.

Jezusova žeja kliče duhovnike tudi k medsebojni duhovni in molitveni povezanosti. Tu se rojeva prijateljstvo, ki spodbuja k dejavni medsebojni pomoči in skrbi za sobrata v stiski.

Namen gibanja je zelo preprost: duhovniku pomaga na poti k svetosti. Bl. Terezija iz Kalkute je dejala: "Svetost za duhovnika ni nekaj izrednega. To je njegova dolžnost, saj prihaja v najbolj oseben stik z Jezusom. Taka živa svetost omogoča Kristusu, da živi svoje življenje v osebi duhovnika."

Corpus Christi pri nas

V pripravi je slovenska izdaja uradne brošure, ki kratko predstavi duhovniško gibanje *Corpus Christi*. Prevod in korespondenco s koordinatorjem v Švici je prevzel dr. Anton Štrukelj, ki ga vežejo osebne vezi z materjo Terezijo in je tudi sicer velik poznavalec njenega življenja. Po izidu brošure je najprej na škofijski ravni predvideno **srečanje**, na katerem bi duhovnikom, ki bi to želeli, podrobneje predstavili gibanje.

Duhovnost bl. Terezije, ki temelji na zaupanju, predanosti in veselju, lahko nekoliko spoznamo tudi po **knjižici Jezus je moje vse v vsem**, v kateri je devetdnevnicica k bl. Tereziji iz Kalkute. Devetdnevnicico sestavljajo besede blažene. Knjižica se (tudi v več izvodih) dobi pri sestrah na Ježici.

Sam nagovorjen s pričevanjem bl. Terezije in v zadnjih letih tudi obdarjen z izkušnjo vsakdanje adoracije, zaupam, da bo Gospod na priprošnjo bl. Terezije tudi duhovnikom v Cerкви na Slovenskem podaril še več milosti.

Bl. Terezija iz Kalkute je molila: "Skupaj z Jezusom napolnimo svet z Njegovo ljubeznijo po delih naše ljubezni. *Corpus Christi* naj še posebej vžge Kristusovo ljubezen po vsem svetu. Molimo - Jezusova Mati, bodi mati gibanja *Corpus Christi* in nam pomagaj, da bomo sveti. Naj nas Bog vse blagoslovi." ■

 Marina Rugelj

OŠ Alojzija Šuštarja odpira vrata

Škof msgr. dr. Anton Jamnik, ki pri SŠK vodi *Komisijo za šolstvo*, je maja 2006 oblikoval *Odbor za pripravo programa katoliške osnovne šole*. Po dobrem letu je skupina strokovnjakov, ki jo je vodil prof. Marjan Peneš in se je z vso zavzetostjo lotila dela, dokončala svoje delo in dokument je na voljo vsem, ki bi želeli ustanoviti katoliško devetletko.

V Zavodu sv. Stanislava, kjer že od leta 1993 deluje *Škofijska klasična gimnazija* (ŠKG), je ideja o celotni šolski vertikali – od vrtca in osnovne šole do gimnazije in strokovnih šol – tlela že dolgo časa. Direktor zavoda dr. Roman Globokar je zato prvi vzel v roke narejen program, ga nekoliko modificiral in predložil strokovnemu svetu, le-ta pa ga je julija 2007 tudi potrdil. Dne **1. septembra 2007** je nadškof msgr. Alojz Uran v Zavodu sv. Stanislava ustanovil prvo zasebno katoliško osnovno šolo z javno veljavnim programom in jo poimenoval po pokojnem nadškofu dr. Alojziju Šuštarju.

Zasebna šola mora zagotavljati enake standarde znanja kot javna šola, zato so tudi učni načrti glavnih predmetov enaki državnim. Posebnost katoliške osnovne šole je **verski pouk** kot obvezni predmet. Pri njem bodo učenci na osnovi krščanskega izročila odkrivali človekovo usmerjenost v presežnost ter pomen religije za osebno in družbeno življenje. Vsebina verskega pouka v šoli ni enaka programu verouka (kateheze), ki se izvaja po župnijah. Verski pouk je neke vrste dopolnilo župnijskega verouka, ne pa na-

domestilo. V prvih dveh vzgojno-izobraževalnih obdobjih se predmet imenuje *Spoznavanje vere*, v zadnjem pa *Vera in kultura*. V predmetniku je tudi nov predmet praktikum, katerega glavni namen je učencem posredovati praktične vsebine s področja tehnike in gospodinjstva. Vsi učenci bodo v zadnjem triletju izbirali med latinščino in drugim tujim jezikom. **Angleščino** (1 uro tedensko) pa smo postavili že v prvi razred, saj se mnogi otroci z njo srečajo v vrtcu in smo tako poskrbeli za kontinuiteto učenja.

Pri vzgoji bomo tesno sodelovali s starši, ki so otrokovi prvi in nenadomestljivi vzgojitelji. Njihova in naša želja je vzgojiti mlade, ki bodo imeli pogum in veselje do življenja, zdravo samozavest, ki bodo sposobni ustvariti trdne krščanske družine, bodo znali občudovati in odgovorno ravnati z Božjim stvarstvom in bodo dobri državljani. Spodbujali jih bomo k delavnosti in jih odvrčali od dolgčasa, naveličanosti in apatije, ki so dandanes zelo pogosti spremljevalci mladine. Navajali jih bomo k redu in odgovornosti ter jim pomagali oblikovati lestvico krščanskih vrednot.

Veliko vlogo bo pri tem odigrala tudi **glasba**, saj ima neverjetno velik pomen tako pri izobraževanju kot tudi pri vzgoji srca. Otroci ob glasbi gojijo in razvijajo estetski občutek in vrednotenje lepega.

V popoldanskem času bodo organizirane še številne druge interesne dejavnosti. Otroci bodo lahko v Zavodu obiskovali tudi glasbeno šolo. Tistim otrokom,

ki jih bodo starši odpeljali domov pozno popoldne, ko bodo zaključili svoje službene obveznosti, bomo omogočili tudi obiskovanje verouka. Zavedamo se, da je najbolje, da se učenci vključijo v veroučno skupino v domači župniji. Zato bomo tudi tiste otroke, ki bodo izjemoma verouk obiskovali pri nas, spodbujali, da ostanejo povezani s svojo župnijo, da obiskujejo nedeljsko sv. mašo v domači župnijski cerkvi ter sodelujejo pri drugih aktivnostih, ki se odvijajo ob koncu tedna. Vsekakor pa bo priprava in prejem zakramentov potekala po domačih župnijah.

Šola ne bo vezana na šolski okoliš. Odprta bo za vse slovenske otroke, obiskovali jo bodo lahko otroci s katerega koli konca Slovenije – če se bodo le starši strinjali z njenim programom, redom, šolskimi pravili in krščansko usmeritvijo. Starši imajo namreč po zakonu pravico otroka vpisati v šolo, ki ustreza njihovi nazorski usmeritvi.

Morda še beseda o **financiranju** šole. Ustanovitelj, to je ljubljanska nadškofija, mora po zakonu zagotoviti sredstva za prostor, opremo in nekatere materialne stroške, sredstva za investicijsko vzdrževanje nepremičnin in opreme in sredstva za dodatne dejavnosti šole. Država pa naj bi po novem zakonu tako kot v javnih šolah 100-odstotno financirala izvajanje obveznega programa, dopolnilnega pouka, dodatnega pouka, nekaj individualne in skupinske pomoči, nekaj interesnih dejavnosti, program šole v naravi, podaljšanega bivanja ter zagotovila sredstva za izvedbo jutranjega varstva učencev 1. razreda. Stoodstotno financiranje zasebnih šol še zdaleč ne pomeni, da država plača za šolo vse, zasebnik pa nič – kot je večkrat lahko razumeti v polemikah zadnje dni.

V primeru, da država program zasebne šole financira le 85 %, naj bi razliko 15 % plačevali starši s t. i. šolnino. Mnogi so se pri svojih razmišljanjih ujeli v paradoks. Pravijo, da ne podpirajo 100-odstotnega financiranja programa s strani države, ker naj bi bila zasebna katoliška šola elitna šola in bo sprejemala le otroke iz bogatih družin. V resnici pa bi bila ravno v primeru celotnega financiranja šola enako dostopna vsem otrokom, ker v tem primeru ne bi smelo biti šolnine. Tako bi bili stroški, ki bi bremenili starše, le za nadstandardne dejavnosti in bi bili primerljivi s stroški na državnih osnovnih šolah. Pripomniti velja, da je Zavod že ustanovil sklad za pomoč družinam, iz katerega se plačujejo nadstandardne dejavnosti dijakom SKG iz socialno šibkejših družin. Ta sklad za pomoč nameravamo razširili tudi na osnovnošolske otroke.

Mnoge je tudi strah, da bo naenkrat ogromno zasebnih šol, ki bodo izpodrinile javne šole. Do sedaj je bila edina zasebna osnovna šola v Sloveniji waldorfska. Če bi se poleg osnovne šole Alojzija Šuštarja ustanovile še tri druge zasebne šole (kar pa je v bližnji prihodnosti malo verjetno), bi teh pet predstavljalo le en odstotek osnovnih šol v naši državi. Zagotovo pa bi bile zdrava konkurenca, ki bi izboljšala kakovost javnih šol in ne obratno.

Ne vem, če lahko obstaja kakšen dobrohoten Slovenec, ki si ne želi dobrega javnega šolstva. Zato tovrstnega referendumskega vprašanja ne potrebujemo, potrebujemo pa pluralnost šolskega sistema, ki bo spodbudila vse šole, tako državne kot zasebne, k prizadevanju, da postanejo elitne. Ne bojmo se besede "elitna šola", saj ne pomeni nič drugega kot

kakovostno šolo. In take šole naj postanejo vse slovenske šole.

Osnovna šola Alojzija Šuštarja bo prvo generacijo učencev v prvo triletno de-

vetletke sprejela **1. septembra 2008**. Vse novice v zvezi z nastajajočo šolo lahko spremljate na spletnih straneh zavoda <http://stanislav.si>. ■

✍ *Peter Kvaternik*

Slovenski pastoralni dan 2008

Ob zaključku plenarnega zbora Cerkev na Slovenskem leta 2002 se je zastavljalo vprašanje, kako naprej. Ni bilo namreč jasno, kdo bo sprejete sklepe in smernice izvajal in kdo bo bdel nad izvajanjem. Na hitro in brez tehtnega premisleka se je našla rešitev v oblikovanju *Odbora za izvrševanje sklepov plenarnega zbora*, katerega ime se je nekaj let še pojavljalo v *Naslovniku slovenskih škofij* v razdelku Cerkev na Slovenskem, potem pa je tudi od tam izginilo. To je samo zunanji odraz dejanskega nedejavanja tega odbora.

Kljub temu je SPS sestavil petletni načrt pastoralnih poudarkov za posamezna pastoralna leta. Na koncu petletja je predvidel čas za refleksijo o poteku izvajanja plenarnega zbora v praksi. Refleksija, ki je bila sprva predvidena za leto 2007, se je kasneje prenesla na leto 2008.

Refleksija preteklih let

Dne **26. aprila 2008** bo v Celju zborovanje delegatov iz vseh šestih škofij, podobno kot so bili leta 1999 in 2000 iz prejšnjih treh škofij v določenem razmerju izbrani in imenovani sinodali. Na zborovanju bomo podali kritičen pregled vsega opravljenega dela v preteklih

letih za uresničitev zamisli, ki jih je definirala plenarni zbor.

Da bi to lahko napravili, bodo posamezne pastoralne službe **župnijam** poslale spisek vseh sinodalnih sklepov, ki se nanašajo na župnije, da bi v vsakem ŽPS (ali vsaj v njegovem tajništvu) novembra ali decembra reflektirali, kaj je župnija v tem času postorila in česa ne. Odgovore bodo poslali na Pastoralno službo v Ljubljano.

Podobno bodo dobili vprašanja tudi **dekani**, da bi jih proučil Dekanijski pastoralni svet (DPS) in svoj odgovor posredoval Pastoralni službi.

Plenarne sklepe bodo prejeli tudi **druški** odbori, komisije, uradi in sveti na škofijski in medškofijski ravni. Vsak naj bi za svoje področje pripravil izčrpen odgovor.

Pastoralne službe bodo na osnovi poročil januarja analizirale stanje po škofijah, SPS pa v medškofijskih pastoralnih organizmih, februar je rezerviran za analizo stanja na ravni škofovske konference, marec pa za pripravo sklepov in usmeritev pastoralnega delovanja v prihodnjih letih.

Bogoslužno slavlje

V soboto, **10. maja 2008**, bo v Celju srečanje Božjega ljudstva iz vseh škofij

skupaj s škofi in duhovniki pod geslom *Za življenje – za družino*. To naj bo zahvala za vse dobro v preteklih letih in prošnja za Božji blagoslov v prihodnjih letih. Ker pričakujemo veliko množico vernikov iz

“Oznanjajte na strehah.” (Mt 10,27)

vseh delov domovine in zamejstva, bo prireditev na stadionu. Na slavlje bodo objavljene vse župnije. Vsaka župnija bo naprosena, da izbere eno družino, ki bo na slavlju kot župnijska predstavnica prejela blagoslovljeno podobo. Ta naj bi do konca leta 2008 romala po župniji iz družine v družino in ob njej naj bi verniki molili za versko in moralno prenovo slovenskih družin.

Predvideno je, da se bo prireditev pričela ob 10. uri z duhovnim delom, v katerem si bodo sledila pričevanja in petje, vmes pa bo mladina izvajala koreografi-

jo. Sledila bo sv. maša, ki naj bi jo po možnosti vodil eden od kardinalov, ki je odgovoren za pastoralo družine. Po sv. maši bo prebrana poslanica, temu pa bo sledil narodno-kulturni program. Po končanem slavlju bodo imele posamezne župnije možnost obiskati katero od bližnjih romarskih poti, npr. v Petrovčah, na gori Oljki, Ptujski Gori ...

Ker se bo to dogajanje odvijalo v času slovenskega predsedovanja Evropski uniji, bodo na slavlje v Celje povabljeni tudi predstavniki Cerkev iz drugih evropskih držav, kar bo nedvomno imelo odmev tako v širši domači kakor tudi mednarodni javnosti.

Če ima Cerkev kaj dobrega doprinesiti današnji družbi, potem je to prizadevanje za srečno in vsestransko bogato družinsko življenje. Če danes večkrat slišimo, da je družina v krizi, potem je naša naloga, da pokažemo na izhod iz krize. Je kateri program boljši od evangelija? Sodobnemu človeku je potrebno *veselo vest* oznanjati na razumljiv način. In kaj današnji človek najprej razume? To, kar vidi uresničeno v konkretnem življenju, ki osrečuje. Če bo na stadionu v Celju veliko število vernikov, zlasti celih krščanskih družin, bo to pričevanje, ki bo imelo svoj odmev v srcih slovenskih državljanov.

Naša pastoralna prizadevanja na področju vzgoje otrok, mladine, staršev, in zakonskih skupin bi morala najti svoje mesto na slovenskem pastoralnem dnevu. Seveda brez skupnega prizadevanja in naporov ne bo šlo. To, kar velja, je konkretno delo in sodelovanje z Božjo milostjo! Spodbujajmo drug drugega v prizadevanjih za dobrobit slovenskega človeka in se trudimo za življenje slovenskih družin v duhu evangeljskih vrednot. S tem bomo največ pomagali domovini in Evropi. ■

Vključevanje razvezanih v Cerkev

Boleča preizkušnja

Razveza zakona je izjemno težka življenjska **preizkušnja**. Še toliko bolj za tiste, ki se zaveda zakramentalnosti zakona, pa mnogokrat niti nima izbire; bodisi eden od zakoncev odide ali pa so meje osebnega dostojanstva tako podrti, da breme skupnega življenja postane pretežko in je razveza manjše zlo.

Za tiste, ki črpajo moč v veri, je vsaj začetek mnogo lažji. Pa vendar je zelo težko spoznati, da te Bog ljubi tudi tedaj, ko te je zapustila ljubljena oseba, ko ostajaš sam z dvojnim bremenom vzgoje, ko se nemalokrat prebijaš skozi skoraj nepremagljivo goro finančnih problemov, ko skušaš ponovno vzpostaviti in živeti tiste vrednote, ki so ti bile nasilno odvzete in poteptane. **Boleče je**, ko pri nedeljski sv. maši pristopiš k obhajilu, pa te ljudje prebadajo s pogledi, ko duhovnik pri pridigi poudarja pomen zakona in družinskega življenja, pa začutiš na sebi očitajoče poglede ter zaslišiš notranji glas, ki kot že nič kolikokrat ponovno postavlja vprašanje, ali sem res naredil(a) vse, da bi ohranil(a) zakon, je res (moja) napačna odločitev vredna takega obsojanja, je res moj "greh" tako velik, da nimam pravice sodelovati v župniji, je mogoče, da je moj otrok že vnaprej obsojen na neuspeh v življenju, ker odraša v nepopolni družini?

Verni "razvezanci" se čutimo dodatno obremenjene. Ne preseneča dejstvo, da se jih le malo odloči vztrajati in redno obiskovati nedeljske sv. maše, pešči-

ca med njimi pa si kljub vsemu želi vztrajati in tvorno sodelovati v življenju Cerkve ...

Cerkve na Slovenskem se morda še bolj kot v drugih državah trudi odpreti vrata tudi razporočenim. K temu vabi tudi *Sklepni dokument Plenarnega zbora cerkve na Slovenskem plenarni zbor*, ki pravi: "*Poseben izziv za krščansko skupnost so danes ... matere samohranilke, ločeni, ločeni in vnovič poročeni, ovdoveli, zakonci v stiski ...*" (PZ 45, prim. 290, 301, 303, 316, 429).

Prav tako razvezani ne moremo pričakovati, da bodo namesto nas vse postorili drugi. Zdi se, da tako duhovniki kot razvezani čakajo na zunanjo pobudo ter tako vsak na svojem bregu ugotavljajo, kaj bi kdo moral storiti. Kako torej povezati vse te različne poglede?

Skupina za razvezane Srce

Sad tovrstnih razmišljanj je ustanovitev skupine za razvezane *Srce*, ki pod duhovnim vodstvom p. Silva Šinkovca in p. Viljema Lovšeta že peto leto deluje v Duhovnem središču sv. Jožefa. Namen druženja je povezati ljudi z bolečo izkušnjo razveze ter s pomočjo izbora primerne tematike na srečanjih ponuditi priložnost za poglobljanje vere ter osebne rasti. S pomočjo gostov skušamo odgovoriti na najbolj pereča vprašanja razvezanih.

K medsebojnemu spoznavanju, zaupanju in graditvi odnosov znotraj skupine poleg zanimivih in koristnih vsebinskih mesečnih srečanj pripomorejo planinski izleti in delavnice, ki naj bi povezovale in

Vključevanje razvezanih v Cerkev

v skupnem delu združevale starše in otroke. Na praznik Marijinega rojstva organiziramo **romanje** v eno od Marijinih svetišč. Dvakrat letno organiziramo duhovne vaje. Resno zastavljeno delo se odraža tudi na naši prepoznavnosti: p. Lovše je z novim letom postal član *Škofijskega odbora za družino*, v juniju pa še vodja *Odbora za družine v posebnih okoliščinah*.

Četrta skupina na Pastoralnem tečaju

Enkratno priložnost za povezavo predstavlja tudi leto družine. Z veseljem smo se odzvali vabilu *Škofijskega urada za družino* in sodelovali v delavnicah na Pastoralnem tečaju na Brezjah in v Ljubljani. Spregovorili smo o izkušnjah, ki smo jih pridobili v skupini za razvezane. Duhovniki in razvezani se zavedamo pomena posebne pastoralne skrbi za raz-

vezane zakonce ter predvsem za otroke iz enostarševskih družin. Obe področji sta namreč močno prepleteni. Po zgledu zakonskih skupin želimo organizirati mrežo skupin za razvezane **po dekanijah**. Odprto ostaja vprašanje, kako razvezane povabiti k sodelovanju, saj se jih po razpadu družine večina zapre in umakne iz aktivnega sodelovanja v Cerkvi. Kako nagovoriti enostarševske družine, da se ne bodo čutile odrinjene na eni strani, ter na drugi, kako vernikom pojasniti, njihovo vključevanje nikakor ne pomeni zmanjševanja pomena zdrave in trdne družine?

Kljub mnogim vprašanjem je pomembno, da se o problematiki pogovarjamo, da zaupamo v Božjo ljubezen in sledimo Jezusovemu nauku, da smo vsi njegovi ljubljene otroci in da posebno skrb potrebujejo ravno ljudje v stiski. ■

Delo po skupinah na Pastoralnem tečaju na Brezjah.

✍ Brigita Perše

O starših novokrščencev

Priprava na krst

V Sloveniji je večina novorojenčkov (75 %) katoliško krščenih že v prvem letu starosti. Tem se pridružijo nekateri še v poznejših letih.

Plenarni zbor naroča: *“Majhne otroke krstimo le po vnaprejšnji temeljiti pripravi staršev, in če je mogoče, tudi botrov (prim. ZCP, kan. 851 § 2). Priprava naj poteka po možnosti v skupinah, in kjer je potrebno, tudi na medžupnijski ravni. Priprava naj se ne osredotoča samo na krstno slavlje, ampak na versko rast staršev, vse domače družine in botrov”* (PZ

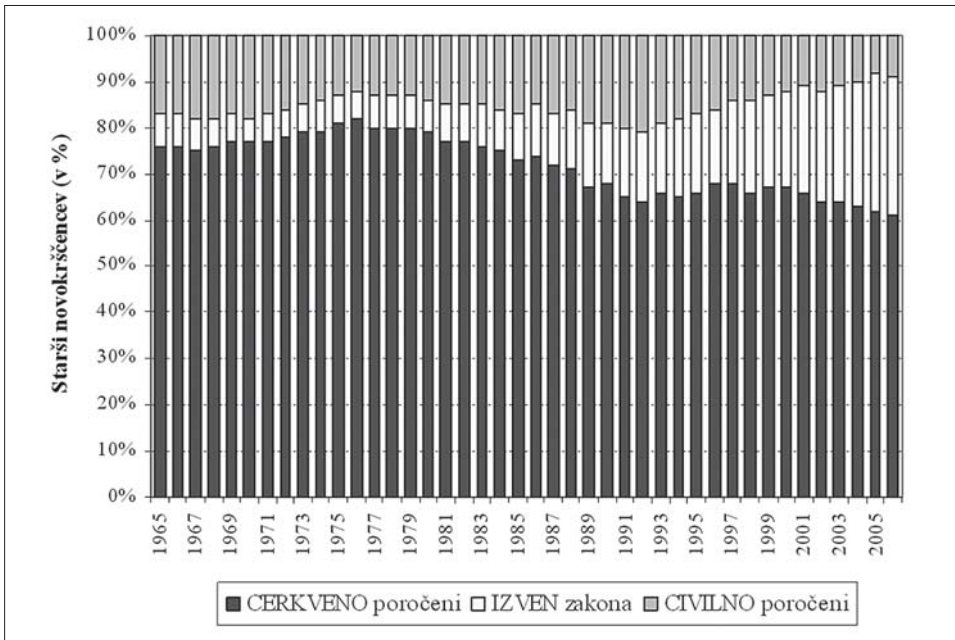
145). Katehetska statistika kaže, da imajo duhovniki s starši novokrščencev v povprečju dve srečanji, in to večinoma posamično, torej ne v skupini. Ali je to dovolj?

Starši novokrščencev

Včlenitev majhnega otroka v Cerkev zahteva trajni in nadaljnji organski razvoj, usmerjen k veri in življenju iz vere poznejšega mladince oziroma odraslega.

Če se starši odtegnejo svoji nalogi krščanske vzgoje in mislijo otroka prepustiti njemu samemu oziroma neverni oko-

Graf: Struktura staršev novokrščencev v ljubljanski nadškofiji v % (1965–2006)

Vir: Škofijski arhiv pastoralne službe

lici, je krst v otroških letih težje upravičen. Noben pameten človek ne vsadi dragocenega **drevesca**, ki potrebuje humus, rodovitno črno prst in vlago, v peščeno puščavo, nato pa se zanj več ne meni. Takšnega drevesca sploh ne bi bilo treba vsaditi, ker je že vnaprej obsojeno, da bo usahnilo. Že *Zakonik* iz leta 1917 je prepovedal krst, kjer ni bila na nek način zagotovljena tudi katoliška vzgoja (prim. ZCP, kan. 750 § 2).

Razlaga grafikona: Novokrščenci v ljubljanski nadškofiji izhajajo iz versko zelo različnih družin. V zadnjih štiridesetih letih je izrazita tendenca naraščanja števila novokrščencev iz izvenzakonskih skupnosti (s 7 % leta 1965 na 30 % leta 2006), kar prikazuje vedno več bele barve na grafikonu od leve proti desni na račun ostalih dveh, ki ponazarjata bodisi cerkveno ali samo civilno poročene. Lani jih je imelo komaj 60 % cerkveno poročene starše, 10 % samo civilno poročene, pri 30 % novokrščencev pa starši niso bili poročeni.

H kakšni družini se vračamo?

Kljub temu, da sociološke raziskave pri nas in v Evropi potrjujejo, da družina postaja za današnjega mladega človeka vse pomembnejša vrednota, da na lestvici vrednot zavzema **pomembno mesto**, se moramo vprašati, h kakšni družini se vračamo?

Poleg klasične družinske skupnosti, sestavljene iz zakoncev in njihovih otrok, kar je tudi krščanski vzorec družinske skupnosti, prihajajo v ospredje družine z enim samim staršem, sestavljene družine iz različnih zakonov, družine dveh, ki živita v zunajzakonski skupnosti ipd.

Takšne oblike sicer niso po krščanskih normah, kljub vsemu pa kažejo, da je želja po družinskem življenju zelo močna.

Nekateri menijo, da se starši sčasoma navadijo živeti v izvenzakonski skupnosti, izgovarjajo pa se na različne načine, npr. na prevelike denarne izdatke, obrede itd. **Psihologi opozarjajo**, da ti pari

„... in sveti vsem, ki so v hiši.“ (Mt 5,15)

niso odgovorni, da si ne upajo sprejeti odgovornosti, ker se drug drugega bojijo. To je strah pred intimnostjo. Tem ljudem je treba pomagati, jim odpreti oči, ker se med seboj slepijo. K takim odločitvam je pripomogla tudi državna zakonodaja glede izvenzakonskih skupnosti, ki so pred državo enakopravne zakonskim. Ozaveščati je treba tudi starše teh staršev, ki zlahka sprejemajo dejstvo, da mladi živijo pri njih na krščansko neurejen način. ■

✍ Marko Kovačič

Neustrezno očetovstvo

Božični čas je še posebej primeren za premišljevanje o medsebojnih odnosih in zlasti o družini. **Družinski odnosi** bistveno vplivajo in zaznamujejo posameznikovo predstavo o Bogu. Če je ženskam materinstvo tako rekoč položeno v njihovo naravo, se morajo **moški očetovstva šele naučiti**. Očetovski lik otroke v veliki meri pogojuje, tudi ko odrastejo. V prispevku želimo predstaviti nekaj simptomov – nezavednih klicev na pomoč –, ki jih otroci razvijejo zaradi neustreznega očetovstva, pokazali pa bomo tudi, kako slednje vpliva na posameznikovo podobo o Bogu.

Očetje duhovi in lakota po očetu

Najhujšo obliko zapuščenosti s strani očeta trpijo otroci, ki svojega očeta sploh ne poznajo. Ker biološkega očeta

*"Zares moj oče in moja mati sta me zapustila,
Gospod pa me sprejema." (Ps 27,10)*

ne more nadomestiti noben drug moški (in tudi mati ne), se bo takšen otrok pogosto spraševal, kdo je njegov oče in bo vložil ogromno energije in časa, da bi si ustvaril fantazijsko podobo nevidnega očeta oz. očeta – duha. Raje **se bo umaknil** ter se pretvarjal, da sveta ne potrebuje, ali pa bo postal mladoletni **prestopnik** ter na ta način zopet sprejel pravzaprav isto stališče – oče me je zapustil, ker so z mano sami problemi. Obe možnosti bosta v puberteti dobili precej večje razsežnosti: pobeg v svoj svet in zaprtost vase sta zelo zanesljivi poti v omamo ali celo samomor, mladoletno prestopništvo pa v še hujšo obliko delikventnosti. V teh primerih je najboljša pot čimprejšnja strokovna pomoč.

Potlačena jeza na odsotnega očeta, ki je otrok niti sebi nikoli ne bo priznal, pogosto kar naenkrat privre na dan ob stiku z moškim, ki ga otrok začuti kot nadomestnega očeta in to s preprostim razlogom. Otrok namreč želi preizkusiti, ali bo tudi ta odšel, saj je tako nepriimeren, da je odšel že njegov pravi oče. Nadomestni oče ni nujno trenutni materin mož ali partner, pogosto to vlogo prevzamejo učitelji, trenerji, zelo pogosto pa tudi domači **župniki ali kaplani**.

Lakota po očetu

O lakoti po očetu govorimo, kadar otrok svojega očeta sicer pozna, a je ta **fizično ali čustveno odsoten** (zaradi smrti, ločitve, kariere, bolezni itd.). Simptomi so podobni, kot v prvem primeru,

le da se pojavljajo v blažji obliki. Otroci pogosto doživljajo, kot da so vsem v napoto, da očeta ovirajo pri službenem napredovanju, navzven pa se pretvarjajo, da so samozadostni, da so **frajerji** in se temu primerno vedejo. Čeprav nadomestni očetje ne morejo nadomestiti pravega očeta, lahko mladostniku pokažejo, da jim ni vseeno, kaj se z njim dogaja. Treba jih je naučiti spoštovati samega sebe, saj jim ravno tega manjka.

Če je oče svojemu sinu dolžan pokazati, kaj pomeni biti moški, pa se stvar bolj zapletena **pri dekletih**. Oče je v smislu komunikacije z nasprotnim spolom za hčer prvi moški v njenem življenju. Če je oče družino zapustil približno med petim in sedmim letom hčerkinе starosti (ojdipska doba), bo v puberteti skušala priti v stik z moškimi na **izrazito spolen način** že v osnovnošolskih letih in to s starejšimi oziroma odraslimi moškimi. Ta dekleta so predvsem iskalke očeta in še zdaleč ne nadloga, ki se je je potrebno znebiti. Na primeren in očetovsko ljubeč način jim je treba pomagati, da začnejo iskati stik z moškimi na primernejši način.

Odsotnost očeta v otroku vedno povzroči občutek zavrženosti in jezo, ki pa se navzven kaže na zelo različne načine.

“Ne grenite svojih otrok” (Kol 3, 21)

Nasilja in alkoholizma je v družinah še vedno ogromno in v veliki večini primerov je alkoholik oziroma nasilnež oče. Otroci iz takšnih družin so tudi sami pogosto nasilni ali pa so otopeli, nesamoiniciativni in se vedno znajdejo v družbi **nasilnih** ter drugače problematičnih sošolcev (alkohol, cigareti, droge). Takšna družba se pogosto znaša nad njimi in čeprav jo tam pogosto skupijo, se zdi, da jim okolje celo ugaja.

Če je le možno, je treba takšne **klape** razbiti: v razredu se jih presede in razprši v različne birmanske skupine. Koristno je priti v stik z njihovo družino, pa ne zato, da bi družino skušali spremeniti, pač pa da bi mladostnika mogli bolje razumeti. S tem, ko mu omogočimo, da je v družbi neagresivnih vrstnikov, bo morda začutil, da nasilje in sramotenje nista bistveni ter samoumevni del medčloveških odnosov. Zavedajmo se, da s tem problema nismo odpravili, pač pa samo omilili. V vseh takih primerih je strokovna pomoč nujno potrebna!

Vpliv izkušnje očeta na vero v Očeta

Za otroka z odsotnim očetom je značilno, da se bo Bogu odprl samo v dobrih časih, ko bo vse v redu, ko pa bo šlo kaj narobe, bo postal praktični ateist. Počutil se bo, da ga je tudi Bog zapustil in da se mora znajti sam – tako kot se je moral tudi doslej v krizah znajti brez očeta.

Otrok v patriarhalni družini, v kateri oče velja za nesporno avtoriteto, ki se ji pod nobenim pogojem ne ugovarja, in ki je pogosto grob, si bo Boga predstavljal kot **strogega Sodnika**, ki “dobro plačuje in hudo kaznuje”. Takšen otrok postane pretirano ponižen in bogaboječ častilec, stalno živi v strahu, da ne bo prekršil kakšne zapovedi, in je nepopustljivo strog do drugih ter izrazito netoleranten do drugače mislečih. Druga možnost je **upornik**, identificirana “baraba”, ki se proti takšnemu Bogu bori na vse možne načine. Vero bo zavrgel in verujoče ostro kritiziral. Do Boga in zlasti do Cerkve bo celo življenje čutil neprestan bes četudi brez razloga.

Bog nas kliče k spreobrnjenju. Vabi nas, da presežemo stare utečene vzorce vedenja in izkervljene predstave. Vabi nas, da se brezpogojno odpremo Njemu, ki je Abba, Oče. ■

Pobude Pastoralnega tečaja 2007

12. in 29. septembra je v ljubljanski nadškofiji na Brezjah in v Šentvidu nad Ljubljano potekal 41. pastoralni tečaj pod geslom *Družina, nosilka vrednot*. Predavatelj dr. Vinko Škafar OFMCap in Tomaž Merše sta nas spodbudila k poglobljene- mu razmišljanju o sodobni družini. Na tečaju je prisostvovalo okrog 250 udeležencev, od katerih jih je 180 sodelovalo pri delu v pogovornih skupinah, ki so bile razdeljene na sedem različnih tematik. V nadaljevanju povzemam nekatere njihove ugotovitve.

1. Družina z več otroki

Sodobne družbene razmere so številčnejšim družinam bolj naklonjene kot pred desetletji (Anin sklad).

Naloga župnije: Ob pripravi na poroko ali krst naj starše spodbuja k sprejemanju otrok, poišče naj varstvo za otroke staršev, ki bi se želeli vključiti v zakonsko skupino, odbor za družino pri ŽPS naj vsakemu novokrščencu čestita s simboličnim darilom, vsak mesec naj povabi predavatelje, ki bodo spregovorili o vzgoji.

Sklep: Otrok bolj kot materialne dobrine potrebuje toplino in ljubezen. Največji dar, s katerim otroka lahko obdари- mo, je bratec ali sestra.

2. Zakonci brez otrok

Pare brez otrok zaznamuje hudo trpljenje, preko katerega dozori do bogatih spoznanj: Bog naju ima vseeno rad. Najin zakon je ravno tako svet!

Mnogi zakonci so prepuščeni lastni iznajdljivosti, saj z duhovnikom težje najdejo stik. Duhovnik jim mora znati prisluhniti in izraziti sočutje. Pari, ki se zatečejo v skupino za samopomoč, svojo neplodnost v procesu lažje osmislijo in iščejo druge možnosti za polno življenje, npr. posvojitve.

3. Družina s prizadetim otrokom

Osnovno občutje ob začetnem srečevanju z drugačnostjo je predvsem osamljenost. Zakonca doživljata, da ju je Bog pustil na cedilu, strokovnjaki so bolj ali manj nemočni, prijatelji poniknejo in svet se sesuje. Na tem mestu Cerkev lahko odigra neprecenljivo vlogo. Odprto cerkveno občestvo potrebujejo najprej starši in ostali zdravi družinski člani. Blagodejnost in stabilnost daje tudi nedeljska družinska sv. maša, v kateri je prostor za vse preizkušane. Jean Vanier je s svojim odnosom do ljudi s posebnimi potrebami pokazal na posebno evangelijskost.

4. Enostarševska družina, ločeni, razvezani, ovdoveli

Tudi te oblike družine so zelo ranljive, zaprte vase in potrebne pomoči. Skupina za samopomoč razvezanih z imenom *Srce*, ki deluje pod okriljem *Inštituta za družino* v Zavodu sv. Ignacija, je predstavila program za ločene starše in otroke iz razbitih družin. Posamezniki so pripravljene pomagati pri ustanavljanju podobnih skupin na **dekanijjski ravni**. Srečanja za ločene in razvezane naj postanejo stalni-

ca ljudskih misijonov. Dejavno jih vključimo v življenje župnije. Potrebno je poenotiti pastoralno prakso glede podeljevanja zakramentov.

5. Družina v težavah

Največjo težavo predstavlja zaprtost, saj družinski člani o težavah v svojem okolju ne želijo govoriti. V oznanilih in na oglasni deski naj bodo objavljeni kontaktni podatki ustanov in centrov, ki nudijo strokovno pomoč.

Predavanje na Pastoralnem tečaju na Brezjah.

Laki so opozorili na večjo skrb za mlade družine, na posnemanje dobrih in preizkušenih vzorcev v drugih župnijah ter na povezovanje na dekanijski ravni, *duhovniki* pa so izpostavili potrebo po jasnejšem ukrepanju škofije glede spoštovanja normativnih določil pri izvenzakonskih skupnostih (npr. ob vizitacijah), potrebo po poudarjenem osvetljevanju zakramentalnega vidika sv. zakona v odnosu do psihološkega in sociološkega, spodbujanje molitvene prakse v tiskah, potrebo po bolj pričevalskem in manj učiteljskem odnosu duhovnikov do zakonskih parov.

6. Samski v družini in družbi

Samskost je lahko prostovoljna ali pa neprostovoljna. Če samska oseba živi v družini, je samskost bistveno lažja kot v primeru, če živi popolnoma sama in nima vzpostavljene socialne mreže. Morda se je preveč ljudi sprijaznilo s tem, da bodo ostali samski.

Predlogi: Razširiti je potrebno možnosti vključitve v skupine na dekanijski ravni, organizirati romanja in duhovne vaje na škofijski ali vseslovenski ravni (po francoskem vzoru), samskim osebam ponuditi internetni cerkveni portal za medsebojno spoznavanje, spodbujati starše, da odrasle otroke "vržejo iz gnezda" in jim omogočijo, da se prej osamosvojijo.

7. Mlada družina

Duhovnik bo s sodelavci lažje oblikoval družinsko sv. mašo in pridigo ne le za otroke, ampak tudi za starše.

Izziv: Kako bi verniki sprejeli nabirko za financiranje izobraževanja družin, npr. za šolo za zakon, za vodenje zakonske skupine, za kateheta in za kakovostnejše vključevanje mladih družin v župnijo? Krstna kateheza za starše po domovih bi bila primerna za oddaljene mlade starše. Najprimernejši kateheti zanje bi bili laki.

Sklepna misel

Kriza je lahko tudi izziv. Korak na tej poti je ustanovitev *Škofijskega urada za družino* v Ljubljani. S pomočjo odborov za družino pri ŽPS ter s povezovanjem posameznikov in dekanij bomo skupaj iskali nove poti k družini. K iskanju te poti je povabljen prav vsak. Vrnimo družini njeno mesto v družbi! ■

✍ Tadej Stegu

Katehumenat odraslih in katehetski pravilnik

Odbor za katehumenat pri Slovenskem katehetskem uradu usklajuje besedilo, ki bo vključeno v katehetski pravilnik, ki nastaja pod okriljem SKU. Praksa katehumenata pri nas ni poenotena (kar ima tudi dobro plat, saj nastaja pisano bogastvo pobud), omenjeni odbor pa upa, da bo tudi pravilnik zagotovil vsaj osnovno enotnost ne le v trajanju, ampak tudi v upoštevanju vzorca, ki ga je ponovno odkril ter ovrednotil 2. vaticanski koncil in ga tudi prinaša obrednik *Uvajanje odraslih v krščanstvo* (UOK). Da bi bilo besedilo deležno kar najširše razprave, ga predstavljamo tudi na tem mestu, s prošnjo, da **vse pripombe**, predloge in kritike pošljete na elektronski naslov Katehetksega urada (katehetski.urad.lj@rkc.si).

Katehumenat odraslih

Definicija

Odrasle, ki so dopolnili osemnajst let starosti in so se odločili za krščanski način življenja, pa niso krščeni, ali so samo krščeni, niso pa prejeli drugih zakramentov uvajanja, imenujemo katehumeni in jih v krščanstvo uvajamo s katehumenatom. Uvajanje poteka v skladu z obrednikom *Uvajanje odraslih v krščanstvo*.

Način uvajanja

Odraslih katehumenov redno ne pripravljamo na prejem zakramentov krščanskega uvajanja posamezno, am-

pak v skupini z drugimi po določenem programu, ki vključuje predkatehumenat, katehumenat (v ožjem pomenu), bližnjo pripravo in mistagogijo, in sicer v treh stopnjah: sprejem v katehumenat, vpis imena in obhajanje zakramentov. Kadar je v posamezni župniji premalo kandidatov za katehumenat, naj se ta izvaja na ravni dekanije ali pastoralnega območja.

Vsakemu prosilcu za katehumenat mora biti katehumenat omogočen.

Predkatehumenat

Predkatehumenat poteka na osebni in skupinski ravni. Na osebni ravni zajema čas priprave v domači župniji do vključitve v skupino katehumenov. Obsega večkratni pogovor z duhovnikom, ki vključuje medsebojno spoznavanje, spoznavanje župnijskega občestva, prečiščevanje razlogov za katehumenat, seznanitev s potekom katehumenata in izbiro spremljevalca. Predkatehumenat na skupinski ravni naj se po možnosti začne na območju vse škofije hkrati, kar naj bo oznanjeno po vseh župnijah.

Botri

Pripravnik si ob duhovnikovi pomoči v času predkatehumenata izbere spremljevalca ali botra, ki mora biti dejaven katoličan, da mu bo z besedo in zgledom pomagal na poti uvajanja v krščansko življenje.

Katehumenat

Katehumenat v ožjem pomenu besede zajema čas od obreda sprejema v katehumenat do obreda vpisa imena.

Ob vstopu v katehumenat izražena začetna duhovna nagnjenja v tej dobi dosežejo zrelost. To dosežemo na štiri načine:

- Primerna kateheza, ki jo posredujejo duhovniki, diakoni ali kateheti in drugi laiki, razdeljena na stopnje, usklajena s cerkvenim letom in podprta z opravili Božje besede, jim ne le posreduje zadostno znanje verskih rešnic in zapovedi, ampak jih tudi globlje uvaja v skrivnost odrešenja.
- Katehumene uvajamo v krščansko življenje, pri čemer jim pomagata zgled in spodbuda krščanskih spremljevalcev in botrov ter celotnega občestva vernikov.
- Cerkev katehumenom pomaga s primernimi bogoslužnimi obredi, ki jih polagoma že očiščujejo in podpirajo z Božjim blagoslovom. Opravila Božje besede je treba uporabljati na ustrezen način: z verniki se lahko celo udeležujejo besednega bogoslužja pri sv. maši, vendar jih redno vljudno odslovimo pred začetkom evharističnega opravila, razen kadar je to pretežno.
- Katehumeni se uvajajo v apostolsko življenje Cerkve, da bodo s pričevanjem svojega življenja in z izpovedovanjem vere dejavno sodelovali pri oznanjevanju vesele novice evangelija in pri gradnji Cerkve.

Srečanja s škofom

V času uvajanja sta zaželeni dve srečanja katehumenov s škofom – eno s podelitvijo Svetega pisma in drugo z vpisom imena.

Čas bližnje priprave

Bližnja priprava, ki je redno v postnem času, je čas od vpisa imena do obhajanja zakramentov. To je obdobje duhovnega poglobljanja, očiščevanja in globljega spoznavanja Kristusa Odrešenika. To delamo z različnimi obredi, zlasti spokornimi shodi katehumenov in "izročitvami" (prim. UOK 21–26).

Obhajanje zakramentov

Zakramente krščanskega uvajanja običajno obhajamo na velikonočno vigilijo ali v velikonočnem času (prim. UOK 27–36).

Mistagogija

Obhajanju zakramentov krščanskega uvajanja sledi doba poglobljanja v skrivnosti prejetih zakramentov uvajanja (mistagogija). Občestvo z novimi kristjani še dalje premišljuje evangelij, se udeležuje evharistije in opravlja dela ljubezni (UOK 37). V času mistagogije naj bo vsaj deset zaporednih srečanj v krajšem časovnem obdobju, kasneje v obdobju enega leta naj se vrstijo mesečna srečanja, po tem času pa naj bodo srečanja vsaj enkrat na leto.

Uvajanje v občestvo

Po katehumenatu v skupini je potrebno novim kristjanom posvetiti dovolj pozornosti pri njihovem vključevanju v župnijo. Še zlasti je na ravni župnije primerne vključitev v mala občestva.

Trajanje

V vseh slovenskih škofijah naj velja, da vse štiri dobe katehumenata odraslih praviloma trajajo eno leto in pol. Če sodelovanje ni dovolj zavzeto, je potrebno čas uvajanja v krščanstvo primerno podaljšati. ■

✍ Vinko Paljk

21. evropsko srečanje o katehumenatu

Christum narrare

Eurocat evropska srečanja so *laboratorij* medsebojne podelitve in izmenjave izkušenj na področju katehumenata. Od leta 1969 so srečanja vsako drugo leto v drugi državi.

Letošnje srečanje je bilo v Firencah in je potekalo pod naslovom *Christum narrare*. (“*Omnis scriptura divina Christum narrat et dilectionem monet*” – “Vse Božje pismo govori o Kristusu in spodbuja k ljubezni”, sv. Avguštin). Srečanja, na katerem je sodelovalo 79 predstavnikov iz 17 evropskih držav, sem se iz Slovenije udeležil Vinko Paljk.

Poročila navajajo, da je povsod na delu sekularizacija, da na Stari celini katehumeni izvirajo tudi iz skupin priseljencev od drugod, da so povsod težave vključevanja novokrščencev zaradi pomanjkanja živih skupnosti in da se duhovniki z utečeno pastoralno prakso le počasi življajo v miselnost katehumenata. V nekaterih državah (npr. v Franciji) katehumenat živi že okrog štiri-deset let, v drugih (npr. v Španiji) pa se šele začena. Povsod si prizadevajo, da bi katehumenat trajal dve leti ali več.

Predavanja teologov in drugih strokovnjakov so naglasila nekaj pomembnih poudarkov.

1. Oznanjevanje v mestnem okolju

Uvodoma je bilo predstavljeno življenje v mestu nekoč in danes. Evangelizirati je potrebno **mesta**, saj v sodobnem

“Tekmujte v medsebojnem spoštovanju.” (Rim 12,10)

času 50 % prebivalcev živi v urbanih naseljih, do leta 2025 pa se pričakuje, da jih bo živelo kar 75 %.

2. Kakšen je krščanski predlog za človeka?

3. Kriteriji za svetopisemske poti v katehumenatu.

Sklepna misel

V Cerkvi na Slovenskem smo glede katehumenata na dobri poti, saj imamo lepo zgodovino – od g. Antona Smerkolja naprej – in se zlasti, kar zadeva prakso koprške škofije, pred drugimi nimamo česa sramovati. ■

Obnova kateheze v Franciji

Občestva prve Cerkve

V občestvih prve Cerkve so bile v ospredju odrasle osebe. S tem otroci niso bili postavljeni ob stran, pač pa je bila v ospredju zavest, da so otroci poučeni v veri s strani starejših. Odrasli pa niso verujoči že sami po sebi – zato so potrebne različne oblike pastoralnega dela z odraslimi.

Obnova katehetske dejavnosti

Francoski škofje so po letu 2001 razmišljali o obnovi katehetske dejavnosti pri njih. Tako je nastalo besedilo, ki govori o pomenu kateheze v različnih situacijah sodobne družbe ter o konkretnih orientacijah v danih razmerah.

Izhodišče razmišljanja je predvsem definicija tega, kar imenujemo kateheza. Kaj je kateheza? Ob tem izrazu najprej mislimo na verouk, ki je predvsem poučevanje otrok. Vendar pa se katehetska dejavnost uvajanja v vero danes nikakor ne izčrpa v šolskem obdobju. V Franciji je bilo npr. letos krščenih 3.000 odraslih. Katehumenat odraslih spremljajo tudi druge dejavnosti, ki vključujejo versko izobraževanje in vzgojo odraslih, ki si prizadevajo za rast v veri. Ta seveda daleč presega osnovnošolsko katehezo otrok.

Pot spreobrnjenja v občestvu

Cerkev izpolnjuje svojo katehetsko odgovornost, ko spremlja proces preoblikovanja oseb, ki so se podale na pot vere.

V katehumenatu odraslih Cerkev izraža svojo “materinsko skrb” do teh, ki stopajo na pot vere. Dejavnost katehumenata nikakor ne bi smela ostati na obrobju krščanskih skupnosti. Katehumenat je pojmovan kot odhod v puščavo, pot spreminjenja in zorenja ali z drugo besedo spreobrnjenja. Zato le krščansko občestvo na različnih ravneh in v različnih situacijah omogoča katehetsko zorenje izkustva vere posameznikov.

Pot iniciacije

V svojem besedilu francoski škofje pravijo, naj vse, ki od Cerkve pričakujejo dar vere, le-ta postavi na pot iniciacije, ki v Cerkvi ni nekaj novega. Ob tem uporablja pedagogiko iniciacije, za uresničevanje te pa so potrebni določen čas, prostor in vsebina. Katehumen naj bi se srečeval z ljudmi, ki izpovedujejo vero, molijo in se vključujejo v liturgično življenje.

Sprememba načina življenja

Krščansko uvajanje pa ni podobno gnostičnemu uvajanju v posebno skrivnost krščanstva, tudi ni v sprejemanju postave, pač pa naj bi bilo v sprejemanju vrednot in življenja, v sprejemanju daru, ki nam ga daje Bog. Pot sprejemanja Kristusa – mrtvega in vstalega. Pot zahvaljevanja in slavlja v hvaležnosti. Katehumen naj bi bolj kot abstraktnega vedenja dali možnost iniciacije – uvajanja. ■

✍ Anka Kogelnik

Redna srečanja katehistov

Skupnost katehistinj in katehistov odgovarja na potrebe in želje laikov in redovnic katehistinj, ki delujemo na katehetskem področju. Poleg katehistinj in katehistov s kanoničnim poslanstvom, redovnic in laških teologov so srečanja namenjena tudi tistim, ki po župnijah katehizirajo, a (še) nimajo kanoničnega poslanstva ali ustrezne izobrazbe.

V ljubljanski nadškofiji imamo **redna mesečna srečanja**, običajno vsako drugo sredo v mesecu od 9. do 12. ure, v soboto dopoldne pa je ponovitev programa za vse, ki ne morejo prihajati ob sredah.

Srečanja so priložnost, da si izmenjujemo svoje katehetske izkušnje, iščemo odgovore na katehetske izzive, se medsebojno bogatimo in povezujemo. Na srečanja povabimo različne predavatelje, ki

nam spregovorijo o aktualnih duhovnih, teoloških, antropoloških, pedagoških ali katehetskih temah. V letu 2007 so se zvrstile naslednje teme: *Sveto pismo v mojem življenju in katezezi*, *Obred pashalne večerje*, *Počitnice – dolgčas ali priložnost za rast in veselje* in *Bog je ljubezen – okrožnica papeža Benedikta XI*. V naslednjih mesecih predvidevamo naslednje teme: *Skušnjave, s katerimi se srečujem kot katehet*, *Pogled in pričakovanje staršev na moje delo*, *Kako Sveto pismo približati majhnim otrokom?*, *Kaj izraža vedenje otrok?* Eno srečanje bo namenjeno tudi izmenjavi naših izkušenj in katehetskih materialov.

Prosim, da informacijo o naših srečanjih posredujete vsem, ki zanjo še ne vedo. Glede podrobnosti pa lahko pokličete (tel.: 04/515-16-28) ali pišete na e-pošto: anka.kogelnik@rkc.si. ■

Obhajanje obreda pashalne večerje na srečanju katehistov.

Deveta plenarna seja ŠPS

Deveta plenarna seja *Škofijskega pastoralnega sveta* (ŠPS) je bila 27. oktobra 2007 v samostanu šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja v Repnjah.

Navzoči: nadškof msgr. Alojz Uran, škof msgr. dr. Anton Jamnik, msgr. dr. Peter Kvaternik, msgr. Anton Kompare, dr. Marijan Peklaj (namesto msgr. dr. Rudolfa Koncilije), mag. Roman Starc, Dare Starc, Marija Maučec-Suša, dr. Mojca Bertoncek, Franci Alič, prelat Stanislav Zidar, Janez Cerkovnik, msgr. Miroslav Šlibar, br. Primož Kovač OFMCap, Milan Kobal, s. Hermina Nemšak FBS, Miran Prnaver, msgr. dr. Franc Šuštar, Jožef Poje in Brigita Perše.

Opravičeni: dr. Igor Bahovec, msgr. dr. Rudolf Koncilija, Tone Kunstelj, Gregor Kunej, p. Tomaž Mikuš DJ, p. Silvin Krajnc OFM, dr. Avgust Mencinger, Vlado Pečnik, mag. Stane Baluh in Pavle Okoliš.

Dnevni red

1. Molitev
2. Pregled zapisnika osme seje ŠPS
3. Poročilo o delu tajništva in o pastoralnem tečaju
4. Predstavitev Škofijskega urada za družino
5. Predlog povezovanja župnij v pastoralne enote
6. Delo po skupinah
7. Priprava na SPD
8. Načrti za praznovanje leta družine po uradih, komisijah in odborih
9. Razno

Ad1. Po molitvi, ki jo je pripravil R. Koncilija, vodil pa M. Peklaj je nadškof A. Uran vse navzoče člane pozdravil in predal besedo P. Kvaterniku, ki je sejo tudi vodil.

Ad2. V okviru neuresničenih sklepov prejšnje seje ŠPS sta bila sprejeta dva nekoliko *preoblikovana sklepa*:

1. *Naslednja plenarna seja ŠPS naj bo posvečena oblikovanju pastoralnih poudarkov v naslednjih letih.*

2. *Vseh pet laičkih predstavnikov arhidiakonatov naj sporoči dekanom, naj jih v prihodnje vabijo na seje DPS.*

Ad3. P. Kvaternik je predstavil delo tajništva ŠPS, ki se je od zadnje plenarne seje sestalo štirikrat. Povedal je, da so na sestankih razpravljali o vzpostavitvi in delovanju urada za družino in urada za laike, o postopku izbiranja kandidatov pri zaposlovanju v prihodnje, o pastoralnem tečaju 2007, o organigramu škofijskih struktur, o delovanju dekanijskih animatorjev, o preoblikovanju kaplanskih in župniških tečajev ter nekaterih dekanij.

Letos se je sobotnega pastoralnega tečaja udeležilo dvakrat več udeležencev kot lani, ker je bilo vsem tajnikom ŽPS poslano osebno vabilo. Povzetek pogovornih skupin je objavljen v *Naši pastoralni* na strani 98-99.

Sklepi:

1. *Na naslednji plenarni seji ŠPS naj se predstavi organigram škofijskih struktur.*

2. *V okviru SŠK naj se pastoralnemu inštitutu v okviru TEOF naslovi prošnja za analizo stanja vernosti.*

Deveta plenarna seja ŠPS

3. Dekret ob nastavitvi duhovnika na župnijo naj vsebuje tudi spodbudo k sodelovanju na dekanjski in škofijski ravni pri sprejemanju konkretnih nalog.

Ad 4. Škofijski urad za družino (ŠUD) ima redno zaposleno tajnico M. Maučec-Suša, ki je predstavila dosedanje delo urada. ŠUD, ki je uradno začel delovati s 1. oktobrom 2007 in se začasno nahaja v prostorih *Betanije* na Ciril-Methodovem trgu 7 v Ljubljani, bo za dobo petih let vodil P. Kvaternik. ŠUD bo tudi sicer deloval v okviru *Pastoralne službe* skupaj z drugimi uradi in odbori.

Sklep: M. Maučec-Suša naj vse župnijske urade v posebnem pismu opozori na teden družine v okviru božične devetdnevnice (17.–23. december) in na osrednje škofijsko srečanje 30. decembra v stolnici.

Ad 5. P. Kvaternik je povedal, da glede na trenutno število škofijskih duhovnikov in njihovo povprečno starost (57 let) ter glede na število novomašnikov v zadnjih desetletjih postaja vedno bolj aktualno vprašanje o soupravi oz. združitvi župnij.

Ad 6. Sledilo je delo v treh skupinah glede na arhidiakonate (II., III. in IV. arhidiakonata). Delovna skupina v okviru II. arhidiakonata je predlagala nekaj boljših povezav med župnijami, kot so bile na Kvaternikovi pisni predlogi, ki je služila pogovoru po skupinah. O najdealnejših povezavah župnij se bo treba pogovarjati predvsem na dekanjskih konferencah.

Izpostavljena je bila potreba po predhodni pripravi duhovnikov in laikov na soupravo oz. pastoralni center in potreba po formaciji duhovnikov za skupno življenje. O

ukinjanju župnij naj se ne bi govorilo, pač pa o povezovanju. Župnišča naj ne bi ostala prazna, da ne bodo začela propadati.

Ad 7. O SPD piše P. Kvaternik v *Naši pastoralni* na straneh 90-91.

Ad 8. Spodbuditi bo potrebno medsebojno pomoč – družina za družino. Zakonske skupine naj bi postale bolj misijonarske. Izziv je, kako preko otrok, ki so pri verouku, v zasebni šoli, vrtcu ..., priti do staršev. Mnoge župnije imajo župnijski dan – morda bi v tem pastoralnem letu nanj povabili zlasti družine.

Ad 9. Prihodnja seja plenuma ŠPS bo predvidoma v soboto, 16. februarja 2008, ob 9.30 uri v Repnjah. ■

“Kdo bi spoznal Tvojo voljo ...” (Mdr 9,17)

✎ Erika Zabret in Marija Maučec-Suša

Poročilo seje Škofijskega urada za družino

Seje Škofijskega urada za družino (ŠUD), ki je 11. oktobra 2007 potekala na Nadškofiji Ljubljana, se je udeležilo 15 članov, 6 pa se jih je opravičilo.

Po potrditvi zapisnika prejšnje seje smo se osredotočili na naslednje vsebine:

1. Izvajanje sprejetih sklepov prejšnje seje
2. Naloge v letu družine
3. Priprava na Slovenski pastoralni dan

Ad 1. Odbor za zakonska občestva in vzgojo v družini intenzivno pripravlja prenovljen priročnik za ustanovitev in vodenje zakonskega občestva. Priročniku bo sledila še ustrezna zgbanka.

Odbor za promocijo življenja in družine nas je v Tednu za življenje nagovarjal z geslom *Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte*. Po sv. maši v ljubljanski stolnici so z bogatim programom gostovali še v Novem mestu, kjer je bilo srečanje za zakonce o načrtovanju družine in sprejemanju življenja. Na Teološki fakulteti in v večjih mestih so se odvijala srečanja za mlade z naslovom *Vzgoja za ljubezen*. O dogodkih so poročali tudi mediji (*Obzorja duha, Družina*). Svoja prizadevanja so zaključili z molitveno uro in sv. mašo na Brezjah.

Odbor za pripravo na zakon je pripravil in izdal priročnik *Priprava na krščanski zakon*. Z njim želijo pripravo izboljšati in jo postopoma v temeljnih vsebinah poenotiti. Priročnik je namenjen tako sodelavcem v pripravi na zakon kot tudi deka-

nijskim animatorjem za družino in dekanom. Dr. Kvaternik je odgovorne vzpodbudil k čimprejšnji uporabi internetnih strani ŠUD-a.

Odbor za družine v posebnih potrebah se je v letošnjem letu osredotočil na pastoralno razvezanih. Po vzoru zakonskih skupin želijo ustanavljati skupine na dekanjski ravni. Zaenkrat so povabljeni v druge škofije.

Odbor za svetovanje je povedal, da delovanje v *Družinskem centru Betanija* poteka po ustaljenem redu.

Ad 2. Udeleženci so pohvalili oba predavatelja na Pastoralnem tečaju in delo po skupinah. Rodilo se je veliko predlogov in pobud. Skušali jih bomo upoštevati, kolikor bo mogoče.

Teden družine bo zaradi sovpadanja z velikim tednom v letu 2008 prestavljen v letošnji advent – potekal bo med 17. in 23. decembrom 2007. Župnije naj teden družine oblikujejo po svojih zmožnostih, družine pa so 30. decembra ob 16. uri povabljene k slovesni sv. maši v ljubljanski stolni cerkvi.

Ustanavljanje župnijskih in dekanjskih **odborov za družino** je dolgoročni projekt, ki ga želimo uresničiti, čeprav so težave.

Ad 3. Dr. Kvaternik nas je seznanil s Slovenskim pastoralnim dnevom, ki bo 10. maja 2008 v Celju.

Naslednja seja ŠUD-a bo 14. februarja 2008 ob 16. uri. ■

Tretji laiški dan

Kako uglašen je naš orkester

V soboto, 13. oktobra 2007, je pri sv. Jožefu v Ljubljani potekal tretji laiški dan pod geslom *Kako uglašen je naš orkester*. Po uvodnem nagovoru predsednika SKLS, Igorja Blažiča in duhovni misli, ki jo je pripravil dr. Robert Petkovšek, duhovni asistent SKLS, je sledil prvi sklop predavanj z naslovom *Vloga laikov pri nas in na tujem*.

Janos Wildmann, sociolog in teolog ter odgovorni urednik časopisa *Cerkveni forum* z Madžarske, je spregovoril o stanju laikov v Cerkvi na Madžarskem. Predstavil je rezultate religiozno-sociološke raziskave, ki kaže na vrsto teoloških in družbenih področij, na katerih se Cerkev srečuje z večjimi ali manjšimi skušnjavami, kot so: skušnjava triumfalizma, skušnjava klerikalne in v storitve usmerjene Cerkve, skušnjava amnezije, skušnjava kvantitete, skušnjava politike in skušnjava strahu. Izpostavil je predvsem problem posledic socialistične družbene ureditve na življenje Cerkve na Madžarskem in problem počasnosti pri uresničevanju sklepov drugega vatikanskega cerkvenega zbora v Cerkvi na Madžarskem.

Georg Kopetzky, član predsedstva Krovne laiške organizacije v Avstriji, ki je dejaven v enajstih nekdanjih komunističnih državah, je predstavil stanje dejavnosti laikov v Cerkvi v nekaterih evropskih državah. Poudaril je pomen izobraževanja laiških voditeljev, vsakoletnih srečanj in laiških forumov in iz-

postavil potrebnost krovnih laiških organizacij kot je SKLS.

Sledilo je predavanje msgr. dr. Antona Stresa, celjskega škofa, ki je v svojem predavanju izpostavil vlogo laikov v spremenjajoči se Cerkvi in v družbi, v kateri vernost ni več samoumevna. Poudaril je, da imajo laiki po svojem krstnem dostojanstvu pravico in dolžnost oznanjati in živeti evangelij na vseh področjih življenja. Cerkev smo vsi krščeni in tega dejstva bi se morali zavedati ne le kristjani sami, ampak tudi mediji, ki Cerkev večinoma pojmujejo preozko. Kot nujna se zato kaže potreba po izobraževanju katoliških laikov in sodelovanju s člani katoliških laiških gibanj, združenj in organizacij pri širjenju miselnosti o skupnem poslanstvu laikov pri oznanjevanju evangelija in njihovem dejavnem sodelovanju v življenju Cerkve.

V drugem sklopu predavanj so gostje v moderirani razpravi skušali odgovoriti na vprašanje, kako vlogo laikov vidijo laiška združenja. Sledilo je delo po tematskih delavnicah: *Kje smo slovenski laiki in kje nas ni dovolj?*; *Financiranje projektov laiških združenj*; *Povezanost in povezovanje laikov*. Srečanje se je zaključilo s podelitvijo mnenj, ki so se oblikovala v tematskih delavnicah in z iskanji, kako vzpostaviti večjo povezanost med katoliškimi laiški organizacijami, združenji in gibanji ter kako omogočiti enotnejše nastopanje slovenskih katoliških laikov v slovenski civilni družbi. ■

✍ Aleš

Duhovne vaje za samske

Smo dekleta in fantje, smo samske in samski, je Betanija *Novo upanje* in bile so jesenske duhovne vaje 2007.

Kot je pred mnogimi leti rekel neki svetovljan, je za človeka pomembna pripadnost skupnosti. S temi besedi se prav zares strinjamo vsi, ki se zavedamo svojega samskega stanu. Ko si otrok, pripadaš k staršem, ko hodiš v šolo, pripadaš razredu, ko si študent, pripadaš študentski

skupini. In ko si v službi? Vem, da bi moral pripadati svoji družini. A če te ni?

Pred leti je nastal *Družinski center Betanija*, v okviru katerega deluje skupina *Novo upanje*, v kateri se zbirajo mladi, ki si želijo ustvariti družino.

Jesenske duhovne vaje

V petek proti večeru smo se zbrali na tridnevni duhovni vaji na Ljubelju v

Oazi miru. Vodil jih je p. Benedikt Lavrih DJ, spremljala pa nas je naša voditeljica Marija Maučec-Suša. Tema duhovnih vaj je bila *Sprehodimo se po krogu eneagrama*, na katerem je devet točk, ki predstavljajo osebne lastnosti.

Ob predstavljenem eneagramu smo se sami razporedili v določen tip oseb ali pa v več tipov oseb. Delo smo nadaljevali po posameznih skupinah, po katerih smo se sami najbolj približali. Izmenjali smo si izkušnje, spoznanja, težave in značilnosti, ki jih imamo. Pogovori so bili pestri. Izvedeli smo veliko novega o sebi, spoznali, zakaj v določenih trenutkih tako reagiramo, opazili smo značilnosti posameznih tipov in tako bomo veliko lažje sprejeli in razumeli druge ljudi – doma in na delovnem mestu. Predvsem pa nam bo v pomoč pri spoznavanju sorodnih duš.

Zal pa formule za tako spoznanje sorodne duše nismo dobili. Zato je potrebna Božja mast, malce sreče, Božje milosti in iskric v očeh. Gostitelj nas je povabil na kulturni večer z naslovom *Poglej*. V soboto popoldne pa smo se v prijetnem vremenu sprehodili do vrha Ljubelja. Tako v soboto kot v nedeljo smo se Bogu zahvaljevali za vse darove in se mu izročali pri sv. maši.

Čas je prehitro mineval. Marsikaj bomo globlje razumeli šele kasneje, zato smo sklenili: *Nasvidenje čez leto dni v Oazi miru!* ■

✍ M. V., V. J. in L. R.

Utrinki z duhovnih vaj za razvezane

Utrinki z duhovnih vaj v Mali Loki, ki jih je decembra 2006 vodil p. Vili Lovše DJ.

Moj vsakdanjik je vpet v **biti razvezana** mama. Ramena so pogosto upognjena in telo mi večkrat ječi pod težo skrbi, nemoči in napak pri vzgoji odraščajočih otrok. Kot podporni steber sem vpehta v strukturo nepopolne družine. S svojim padcem lahko ogrozim varnost katerega od otrok, zato je odgovornost, ki jo nosim, velika.

“In našli boste počitek svojim dušam ...” (Mt 11, 29)

Skozi vodeno meditacijo podoživim blagodejni vpliv posebnih darov ob že prejetih zakramentih, ki so viri žive vode

v meni. V vsakdanu, ki mu pravim življenje, mi ni treba begati od ene do druge stojnice in iskati nadomestkov.

V pogosto prenapolnjenem dnevu se lahko le za trenutek ali dva ustavim in prisluhnem vabilu: “*Če je kdo žejen, naj pride k meni in pije ...*” Ni mi treba pobegniti z odra življenja niti ne menjavati kart. Lahko ostanem, kjer sem in se s polnimi pljuči odzovem vabilu. Ob vdihu vpijem “*Raduj se,*” ob izdihu pa se ločujem od strahu z “*Ne boj se!*”

Po meditaciji teža bremena ni bila manjša – le lažje sem jo nosila. Pljuča so imela enako velik prostor v prsnem košu – le svobodnejše so zadihala. Bogu hvala za izkušnjo meditacije. (V. M.)

Bog mi je dal milost, da sem se sredi “norega decembra” smela udeležiti duhovnih vaj. Bile so **kakor obliž** na moje rane. “*Ničesar si ne ženite k srcu, ampak ob vsaki priložnosti izražajte svoje želje Bogu z molitvami, s prošnjami in zahvalami. In mir, ki ga daje Bog in ki presega vse, kar si lahko predstavljamo, bo varoval vaša srca in vaše misli v Kristusu Jezusu.*” (Flp 4,6–7) Tako pomirjena sem zapuščala Malo Loko. (V. J.)

V adventnem času sem se prvič udeležila duhovnih vaj. Poglabitev je cilj vsakega posameznika v današnjem času. Gospod Bog pomaga premagovati ovire in strah. Veselite se praznikov! “*Veselite se v Gospodu, in to zmeraj.*” (Flp 4,4) Če Gospod spregovori **na srce**, kdo bi ne bil vesel? S hvaležnostjo se spominjam, da se je to zgodilo tudi nam na duhovni obnovi v Mali Loki. (L. R.) ■

✍ Marija Maučec-Suša

Družina slavi Boga – mali družinski obrednik

“Družina, ki moli, bo ostala skupaj,” je dejal papež Janez Pavel II. Slovenci smo včasih veliko molili, žal pa zadnji statistični podatki kažejo drugačno sliko. V cerkvenem prostoru je veliko prizadevanj za poživitev osebne in družinske molitve. Ena od njih je pobuda *Medškofijskega odbora za družino*, da se v pastoralnem letu družine izda mali družinski obrednik *Družina slavi Boga*, avtorice dr. Julke Nežič.

Knjiga je zelo uporabna. Vzemimo jo v roke, ko smo sami ali ko nas je zbranih več. Z zgodbo, pesmijo in molitvijo nas vodi skozi cerkveno ali bogoslužno leto. Vzpodbudila bo morda že opuščeno molitev pred jedjo in po njej, pa ob rojstnem dnevu in godu, ob začetku in koncu šolskega leta. Prav bo prišla tako nedeljskim vernikom kot tudi oddaljenim, mladim družinam in tistim, ki že spremljajo birmanca, blagoslavljajo nevesto in ženina ali imajo bolnika v hiši in ob njem molijo.

Na koncu knjige so zbrane še najpomembnejše molitve in kratka navodila.

Da bo čim več družin slavilo Boga tudi s pomočjo predstavljene knjige, Vam

Naslovnica novega obrednika.

jo tople priporočamo. Duhovniki jo kot primeren dar podarijo mladoporočencem, staršem ob krstu otroka, ob blagoslovu doma, ipd. Cena obrednika je dostopna (4 evre), dobite pa jo na *Škofijskem uradu za družino*, Ciril-Methodov trg 7 (*Be-tanija*), tel.: 01/432-31-79. ■

✍ Marija Maučec-Sušar

Priporočljiva literatura v letu družine

A. Koncilski in pokoncilski dokumenti vesoljne Cerkve o zakonu in družini

Drugi vatikanski koncil, pastoralna konstitucija *Cerkev v sedanjem svetu*, Dostojanstvo zakona in družine, v: *Koncilski odloki*. Ljubljana: 1980, 615–623.

Janez Pavel II.: *Apostolsko pismo o družini*. CD 16, Ljubljana: 1982.

Smernice za vzgojo človeške ljubezni. CD 22, Ljubljana: 1984.

Navodilo o daru življenja. CD 36, Ljubljana: 1987.

Janez Pavel II.: *Pismo družinam*, CD 54, Ljubljana: 1994.

Janez Pavel II.: *Okrožnica Evangelij življenja*, CD 60, Ljubljana: 1995.

Papeški svet za družino: *Človeška spolnost – resnica in pomen*. Ljubljana: 1996.

Italijanska škofofska konferenca: *Direktorij družinske pastorale*. CD 73, Ljubljana: 1997.

Papeški svet za družino: *Priprava na zakon*. CD 71, Ljubljana: 1997.

Papeški svet za družino: *Zakon, družina in zunajzakonske skupnosti*. CD 93, Ljubljana: 2001.

Janez Pavel II.: *Cerkev v Evropi*. CD 103, Ljubljana: 2003.

Kongregacija za verski nauk: *Pismo o sodelovanju moških in žensk v Cerkvi in svetu*. CD 107, Ljubljana: 2004.

Katekizem Katoliške Cerkve, (1601–1666) in (2196–2400). Ljubljana: 1993.

B. Slovenski cerkveni dokumenti in publikacije o zakonu in družini (tudi prevodi)

Škofijski zbori v Kopru, Ljubljani in Mariboru, (1970, 1990).

Zbornik predavanj s pastoralnega tečaja: *Družina v župniji ob zakramentih uvajanja*, Družina, Ljubljana: 1994.

Sklepni dokument Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem. Ljubljana: 2002, 304–326.

Cerkev v sedanjem svetu, pastoralna revija, št. 10 (1976), 9–10, 14 (1980), 7–8, 19 (1985), 11–12, 20 (1986), 3–4, 21 (1987), 9–10, 23 (1989), 1–2, 24 (1990), 5–6, 24 (1990) 11–12, 21 (1992) 1–2, 26 (1992), 5–6, 27 (1993), 5–6, 28 (1994), 1–2, 28 (1994), 11–12.

Krščanski zakon po letu 2000. 33. kongres mednarodne Zveze centrov priprave na zakon. Ljubljana: 1999.

Slovenski katehetski svet: *Vzgoja za družinske vrednote* (zbornik). Ljubljana: 1998.

Bogoslovni vestnik, glasilo Teološke fakultete v Ljubljani: 2002. št. 2.

Zbornik 41. pastoralnega tečaja: *Družina, nosilka vrednot*. Maribor: 2007.

C. Psihologija

Chapman G.: *Pet jezikov ljubezni*. Založba Tuma, Ljubljana: 1998.

Erzar Kompan K.: *Ljubezen umije spomin. Skrita moč družine*. Brat Frančišek in Frančiškanski družinski inštitut, Ljubljana: 2003.

Priporočljiva literatura v letu družine

- Gostečnik C.: *Srečal sem svojo družino*. Frančiškanski družinski center, Ljubljana: 1999.
- Gostečnik C.: *Srečal sem svojo družino II*. Frančiškanski družinski center, Ljubljana: 2003.
- Gostečnik C.: *Ne grenite svojih otrok*. Brat Frančišek in Frančiškanski družinski center, Ljubljana: 1998.
- Lukas E.: *Družina in smisel*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 1993.
- Musek J.: *Ljubezen, družina, vrednote*. Educy, Ljubljana: 1995.
- Moeller M.: *Resnica se začneja v dvoje*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 1995.
- Pečjak V.: *Psihologija staranja*. Samozaložba, Bled: 2007.
- Powell J.: *Ljubezen ne pozna pogojev*. Župnijski urad Ljubljana–Dravlje, Ljubljana: 1995.
- Satir V.: *Družina za naš čas*. Cankarjeva založba, Ljubljana: 1995.
- Stern M., Bristov S.: *Ljubezen je pogum*. Iskanja, Ljubljana: 1998.
- Tomori M.: *Klic po očetu*. Cankarjeva založba, Ljubljana: 1989.
- Trstenjak A.: *O družini*. Inštitut A. Trstenjaka, Ljubljana: 1994.

Č. Sociologija

- Bajzek J.: *Zrcalo odraščanja*. Didakta, Radovljica: 2007.
- Rener T.: Sedmak M., Švab A., Urek M.: *Družine in družinsko življenje v Sloveniji*. Annales, Koper: 2006.

D. Pastoralna vprašanja, krščanska duhovnost

- Bevc V., Florjančič J., Ovsenik M.: *Otrok in družina – težko uresničeni vrednoti neplodnega para*, v: Bogoslovni vestnik, letnik 62, leto 2002, št. 2.
- Bosmans P.: *Za srečo v dvoje*. Slomškova založba, Maribor: 2007.
- Caroters M.: *Iz ječe v slavljenje*. Prenova v Duhu, Ljubljana: 2003.
- Coleman W.: *Pred poroko*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 2001.
- Danneels G.: *Bog v življenju družine*. Salve, Ljubljana: 1998.
- Krščanski zakon*. Župnijski uradi Ljubljana, Maribor, Kranj 1976.
- Gerjolj S.: *Živeti, delati, ljubiti*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 2006.
- Košiček M., Kvas J., Erniša G., Legan.: *Poročila se bova*. DZS, Ljubljana: 2001.
- Moeller L. M.: *Cerkev in spolnost*. Slomškova založba, Maribor: 2006.
- Slatinek S.: *Zakon, ki ga ni bilo*. Slomškova založba, Maribor: 2000.
- Slatinek S.: *Napetosti v družinah razvezanih in znova civilno poročenih*, v: Bogoslovni vestnik, letnik 62, leto 2002, št. 2.
- Vider V.: *Mož in žena. Kakšna zakonca sva*. Ognjišče, Koper: 2000.
- Vider V.: *Zakon kot zakrament*. Salve, Ljubljana: 2004.
- Vider V.: *Šola za zakon*. Ljubljana, Ljubljana: 1998.
- Vider V.: *Kako najti pravega*. Salve, Ljubljana: 2006.

E. Moralno etični problemi, urejanje spočetij in drugo

- Pucelj J.: *Ko bi ljubezni ne imel*. Ljubljana–Dravlje: 2000.
- Lucas R.: *Bioetika za vse*. Družina, Ljubljana: 2005.
- Berkopec-Valena A.: *Naravno in zanesljivo*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 1998.
- Pascal J.: *Ko iz ljubezni zraste življenje*. Ljubljana–Dravlje: 1976.

Priporočljiva literatura v letu družine

Sgreccia E.: *Umetna oploditev in etika*. Društvo gibanje za življenje, Ljubljana: 1999.
Tettamanzi D.: *Odgovorno starševstvo in uporaba naravnih metod*, Društvo gibanje za življenje, Ljubljana: 1997.

F. Vzgoja

Busslinger H., in H.: *Otrok se ob starših srečuje z Bogom*. Katehetski center, Ljubljana: 1989.
Ciglar T.: *Vzgajajmo brez nasilja*. Katehetski center Ljubljana, Ljubljana: 1992.
Coloroso B.: *Otroci so tega vredni. Tangram*, Ljubljana: 1997.
Ellison S.: *Razvezana mama*. Učila, Tržič: 2001.
Welles D. M. C.: *Kaj ko bi spregovorili o hašišu*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 2003.
Gržan K.: *V svetu omame. Droga na Slovenskem*. Družina, Ljubljana: 2007.
Gržan K.: *Misli mladosti*. Ognjišče, Koper: 2007.
Gržan K.: *Staršem v priužitek odraščanju*. Ognjišče, Koper: 2007.
Gostečnik C., Pahole M., Ružič M.: *Biti mladostnikom starši*. Frančiškanski družinski center, Ljubljana: 1999.
Kavčič T., Zupančič M.: *Osebnost otrok in njihovi medsebojni odnosi v družini*. Mladinska knjiga, Ljubljana: 2007.
Kunstelj T.: *Vzljubimo otroke*. Katehetski center Ljubljana, Ljubljana: 1992.
Problemi mladih. Mladi sprašujejo, Karl Rahner odgovarja. Katehetski center, Ljubljana: 1987.
Rebula A.: *Globine, ki so nas rodile*, Mohorjeva družba Celovec–Ljubljana–Dunaj: 1999.
Stelzer K.: *Otrok in njegove prve verske težave*, Katehetski center, Ljubljana: 1994.
Vrbovšek B.: *Pisma prijateljici*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 1998.
Zalokar Divjak Z.: *Vzgajati z ljubeznijo*. Gora, Krško: 2000.
Žorž B.: *Razvajenost, rak sodobne vzgoje*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 2002.
Žorž B.: *S pravimi vprašanji do rešitve vzgojnih zadreg*. Ognjišče, Koper: 2005.
Žorž B.: *Stari starši in njihovo vzgojno poslanstvo*. Celjska Mohorjeva družba Celje, Celje: 2006.
Žerovnik A.: *Družina vzgaja za vrednote*. Katehetski center, Ljubljana: 1993.
Žerovnik A.: *Otroci s posebnimi potrebami*. Družina, Ljubljana: 2005.

G. Iskanje smisla v preizkušnjah (žalovanje, bolezen, trpljenje)

Atkinson S.: *Poti skozi depresijo*. Ognjišče, Koper: 2007.
Bauman H.: *Moč in upanje ob izgubi ljubljenega človeka*. Ognjišče, Koper: 2007.
Fassel-Wibel/Klevišar M.: *Blizu v težkem času*. Družina, Ljubljana: 2003.
Klevišar M.: *Na poti vere, upanja, ljubezni*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 1998.
Klevišar M.: *Spremljanje umirajočih*. Družina, Ljubljana: 2003.
Lukas E.: *Tudi tvoje trpljenje ima smisel*. Mohorjeva družba Celje: 2001.
Ramovš J.: *Alkoholno omamljen 1*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 1981.
Ramovš J.: *Boj za življenje družine*. Mohorjeva družba Celje, Celje: 1983. ■

Naši sodelavci

Alojz Uran, nadškof in metropolit, predsednik *Slovenske škofovske konference*, mag. teologije, Ljubljana.

Mojca Bertoncec, dr. teologije, tajnica *Škofijskega urada za laike*, Reteče.

Lojze Bratina, jezuit, dr. teologije, župnik, voditelj *Škofijskega odbora za katehumenat*, Ljubljana.

Anka Kogelnik, uršulinka, katehistinja, voditeljica *Skupnosti katehistinj in katehistov* v ljubljanski nadškofiji, Sveti Duh pri Škofji Loki.

Marko Kovačič, univ. dipl. teolog, podiplomski študent, Ljubljana.

Peter Kvaternik, dr. teologije, docent na *Teološki fakulteti UL*, tajnik *Škofijskega pastoralnega sveta*, Ljubljana.

Marija Maučec-Suša, univ. dipl. teologinja, voditeljica *Škofijskega odbora za družino* in *Betanije*, tajnica *Škofijskega urada za družino*, Ljubljana.

Vinko Paljk, univ. dipl. teolog, voditelj katehumenata v koprski škofiji, Solkan.

Brigita Perše, univ. dipl. teolog, dipl. ekonomist, tajnica *Pastoralne službe*, Ljubljana.

Helena Reščič, univ. dipl. inž. kemije, soustanoviteljica in koordinatorka skupine *Srce*, Kamnik.

Marina Rugelj, dr. psiholoških znanosti, mag. filozofije, prof. matematike, ravnateljica *OŠ Alojzija Šuštarja*, prof. matematike na *Škofjski klasični gimnaziji*, Domžale.

Tadej Stegu, dr. teologije, tajnik *Škofijskega katehetskega urada*, Ljubljana.

Erika Zabret, univ. dipl. psihologinja ter specialistka zakonske in družinske terapije, mlada raziskovalka na *Filozofski fakulteti* na *Oddelku za psihologijo*, sodelavka v *Centru za družinsko terapijo Kamnik*, Kamnik.

Jurij Zadnik, univ. dipl. teolog, župnik na Ježici, Ljubljana.

Nadškofija
LJUBLJANA

Češčenje modrih, ki predstavlja Jezusovo razodetje pred vsemi narodi, kakor beremo v Mt 2,1-12, je že zgodaj postalo eno od najbolj priljubljenih motivov v umetnosti.

Učlovečenje je dar ne le za vero Marije, Jožefa, žena, pastirjev in preprostih ljudi iz izraelskega ljudstva, ampak tudi za vero teh tujcev, ki so prišli z Vzhoda, da bi molili novorojenega Mesija in mu podarili svoje darove: *“Stopili so v hišo in zagledali dete z Marijo, njegovo materjo. Padli so predenj in ga počastili. Odprli so svoje zaklade in mu darovali zlata, kadila in mire.”* (Mt 2,11) Trije modri so prvenci izmed ljudstev, ki so vodeni po skrivnostni zvezdi prišli k Jezusu – ne s praznimi rokami, ampak z zakladi svojih dežel in kultur.

Leta 1467 je v gorski cerkvi sv. Miklavža neznani “maški mojster” poslikal steno s prizorom pohoda in poklona treh kraljev. Z milino obrazov je izrazil težnjo po idealizirani lepoti.

Slika na naslovnici: **Poklon treh kraljev**, neznani “maški” mojster, freska v cerkvi sv. Miklavža 1467, Mače pri Preddvoru.